

KJAK

Hví ódemokratiska bøssabrúðleypid má avlívast... og tað nú!

Uppskotið hjá LGBTsa senditíkum á tingi er autoritert, tí soleiðis at geva hjúnabandinum eina so einsíðaða yvirháling, er í sær sjálvum autoritert. Føroyingar fara at vakna í eini institutið—ella mangul upp á somu—sum er um samlív og samlag, heldur enn eini, sum er um at føra ættina víðari

Agga Niclasen
meining@meyl.fo

Problemið við bøssabrúðleypinum er fleirfaldað. Onkuntíð samansett, onkuntíð so sera simpult. Men samanumtikið hevur tað ein ódemokratiskan dóm.

At loyva tvey av sama kyni at giftast, er eitt demokratiskt problem. Tað er tað, tí eitt “javnstøðu-brúðleyp”, eitt statsstuðlað hjúnaband, intensiverar statsuppílegging í privatlívið, og tí inn í økið, sum hevur við kærleika og pliktan at gera, andliga sum praktiskt.

Eg góðtaki, at staturin altíð hevur gjørt sær dælt av og verið ein meklari av hjúnabandinum. Hann hevur ansað eftir tí. Hann hevur brúkt og broytt tað. Summatíðir til tað betra, summatíðir verra.

Men autoritera lógaruppskotið gevur statinum óafturtakandi rásarúm at definera meiningina við hjúnabandinum, moralsku meiningina við tí, sum er nakað, staturin higartil hevur hildið seg langt burtur frá, og tað við góðari grund.

Meiningin við hjúnabandinum hevur altíð verið definerað av kirkjun, av samfeløgum, ígjøgnum fleiri øldir, men nú hevur tú eina stöðu, ein McCarthyistandi vinsturvong, ið letur hjúnabandið upp á víðan vegg hjá statinum at definera tað av nýggjum — og fyri ein liberalist sum meg, er hetta at fara kilometrar ov langt.

Í lýtuni fungerar staturin sum meklari av hjúnabandinum, og hevur aldri

verið meiri enn tað: nettupp fyri at verja privatlívið, fyri at familjan og samfelagið kann varðveita sítt privata helle, sítt friðskjól. Vegna føroyingin og fólkaræðið er tíðin tí aldri “búgvinn til” eina umdefinering av hjúnabandinum. Eginliga er tað modernað at havna hasum atkvøðulifrandi uppskotinum.

Uppskotið hjá LGBTsa senditíkum á tingi er autoritert, tí soleiðis at geva hjúnabandinum eina so einsíðaða yvirháling, er í sær sjálvum autoritert.

Hetta brýtur kirkjunnar sjálvræði og gevur statinum enn ein kjans at agera sum legitimur ófriðarkroppur í mun til familjuna og tað, ið faktiskt er privat.

Rætt, vit hava eina statskirkju, men tað merkir ikki, at fólkakirkjan tilhoyrir statin. Effinett sum tú og eg ikki eru undirgivin statin, sum staturin ikki eigur okkum, eigur hann heldur ikki kirkjuna. Hon eigur seg sjálva, og hon hjúnabandið. Og sjálvt um, bara fyri friðskyld, kirkjan ikki hevur átt hjúnabandið í allar ævir, tá hevur hon sitið á tí í so nógv árahundrað, at spurningurin um hevd kemur í gildi.

Hjúnabandið er altso, sum er, í góðum hondum, og er jú eksklusivt á tann hátt, at ein og hvør kann giftast samtíðis við, at tað ikki er fyri ein og hvønn. Annars er tað ikki “eksklusivt” — DOH! Og einasti felagsnevni, einastil, tað sum ger tað eksklusivt, er leinkjan “maður og kona” og íborna yniskíð um avkom. Og so hevur tað verið, og tað í allar ævir.

Av hesum er tað bara hennara business, skal atdráttarmikla og stabiliserandi hjúnabandið umdefinerað — og tí, gevur seg sjálvt, avviklast. Tað er óinspirandi idioti og hykl at blíva við at heilaváa føroyingin at halda, at hetta handlar um “kærleika”, og tá ið tað

ikki riggar, tá “javnrættindi”, og tá ið tað heldur ikki riggar, tá “mannarættur”.

Fínt, yniskir soft-útgávan av føroysku fólkakirkjunum eitt relativt hjúnaband, sum vit so eins væl kunnu kalla “Parlagstokki Take 2”, lad gál, men tað hevði harmað meg almikið. Men hetta hevði so verið ókey, tí tað var kirkjan sjálf, ið bestemmaði hetta; og tað var kirkjan sjálf, ið slættaði latte-drekkandi burekratum motorveg inn í okkara lív.

Men teologiskir prestar og frisinnaðir demokratar, av tí ektaða slagnum, høvdu heldur búð í kollektivum við Fleksnes enn gjørt seg inn á annara sjálvræði. Tessvegna er tað serliga, ja, kleiggjut, at Framsókn, av øllum, letur seg fjarstýra av LGBT.

So uppskotið er á øllum hermótum eitt drakoniskt álop á hjúnabandið, men eisini á øll hasi, túsduntals av føroyingum, ið longu eru gift, sum fóru inn í hjúnabandið av heilt serligum ávum, og sum ein dagin fara at vakna upp úr svøvn í eini aldeilis aðrari institutið enn henni, tey á sinni fóru inn í.

Tey fara at vakna í eini institutið — ella mangul upp á somu — sum er um samlív, heldur enn eini, sum er um at føra ættina víðari, um endurføðandi framleingjan. Alright, stundum eydnast tað, stundum ikki, men afturskapan er so ógjørilig uttan tað, ið maðurin og kvinnan kunnu geva hvørjum øðrum. Og, viðurkennandi, av og á giftast maður og kona handan nøringsaldur, hvat eisini er gleðiligt.

Fyri hjúnabandið vil nøring tó altíð vera idealið. Tað er hetta, hjúnabandið, sambært definitið, tráar eftir! Og bert tí ikki øll vilja ella kunna tað, er tað sorgarborið, at nøkur eru endað so háarrogant, at tey, í teirra fordømisleysa vísdómi, halda seg kunna umdefinera nakað, allir okkara forfedrar hava verið ov

vitugir at gjørt.

Hygg her! Samkyndur kærleiki er ófyrur, bæði sum “natúrligur” og ikki. Eisini tað lív, ið spyrst burturúr samlagi millum tvey av sama kyni. Men samkyndur kærleiki er altso “bara”, innast inni, eitt samband millum tvey fólk.

Hjúnalag er ikki. Tað er ein institutið. Tað snýr seg ikki bara um eitt samlag, tað snýr seg ikki eingong um at hava eitt intenst samband. Tað snýr seg um nógv meiri enn tað; um at skapa eina eind við egnum reglum, viðurkend av statinum sum eitt serskilt samveldi.

Henda kulturella einsrættanin hjá Unga Tjóðveldi og ungum “sosalistum”, ein undirbrotlig cruise ship-útgáva av David Bowie alt pakkid, har tú klamsar saman eitthvørt menniskjasamband, so at øll samvera kann homogeniserast til hugtakið “hjúnaband”, tæinir ongum. Fyri túsd og aftur túsd føroyingar er hjúnalagið nevniliga um meiri enn samlív, um meiri enn tvey fólk, sum elska hvønnannan. Tað er um meiri enn tvey fólk, ið kanska, kanska ikki, elska hvønnannan; tað er um familju, um børn, um samfeløg. Tað er um at binda seg til hvønnannan, ikki bara til ein einstakling, eina individualiseraða sál, men sjálvt samfelagið.

Hetta er ikki rakettvísindi, men má sigast, tí annars endar hjúnabandið, og moralurin eisini, sum eitt relativistiskt og persónligt minniluta-projekt, har hjúnabandið er tað, hvør Hanus og Janus ger tað til.

Bøssabrúðleypid er eitt elitert uppfinnisli, tí hetta er eitt suverent toppniður projekt. Eisini tí, at ongin annar enn finborgarar ella kulturharrar tíma at fáast við glansbílæts-rættindi. Enntá rættindi órelevant í mun til hjúnabandið. Fólkid, sum so, skitur á bøssabrúðleypid. Ella gjørdi tað so í ovurmát

inntil LGBT fór í holt við bøssabrúðleypid og hugtøk ov samansett hjá tí at rúma, harimillum “javnrættindi” og “mannarættur”.

Nú vit eru við hesum “rætti”, lat meg tá skera einhvønn iva á háls, enn einaferð, og lurta nú eftir (!): at giftast er ikki um “javnrættindi”, eiheldur ein “mannarættur”, hvat Evropeiski Mannarættindadómstólurin eisini nýliga staðfesti í sínum dekan ítøkiliga úrskurði, “The European Convention on Human Rights does not require member states’ governments to grant same-sex couples access to marriage.”

Lóggáva handlar verri enn so altíð um at øll skulu “kunna tað”. Og “javnrættindi” og “mannarættur”, so leingi tey hava við trúlig rættindi og forfjóna kúgan, er um móguleika, ikki úrtøku, og tí er mismunur ein reellur partur av lógarverkinum og samfelagnum. So er við fátækrahjál, ella forsorgarhjál; ella lógini um nær tú kanst fáa koyrikoyrt. Allar lógir áseta, at øll kunnu sleppa hetta okkurt, men í raðfylgju krevja allar hesar lógir nakað spesifikt av hvørjum einstøkum borgara: hjá Almannastovuni at ganga tíni umsókn um fátækrahjál á møti, mást tú vera... ahem, fátækur; øll kunnu fáa koyrikoyrt. solongi sum tú ert átjan ára gamal og hevur tikið neyðugar royndir hjá koyrilærara. Sama við hjúnalagnum.

Øll kunnu giftast, eisini formaðurin í LGBT, men so má hann giftast borgara, sum ikki er sama kyn sum hann — nettupp tí at hjúnalagið bert kann vera millum mann og konu. Hetta er einasti felagsnevni, ymisk kyn, ikki kærleiki.

Var tað so, var love einasta treyt fyri at giftast, tá hevði onki forðað Kenneth í Sørvágs skúla at gift seg við bókavørðin Pussy. Og Rasmus

at gift seg við stórusystrini Rasminu. Tí hvør er staturin at avgera, hvat “veruligur” kærleiki er fyri nakað. Fyri tað halda flestøll, væl eisini LGBT, at hetta við, at systkin giftast, og at Kenneth í sjeýnda skaffar sær eina brúðarnátt við Pussy, ikki er heilt í lagi, hóast tey elska hvønnannan — siga tey. Og tað, “kærleiki”, er væl kriterið hjá LGBT... áh!

Hóast eg skilji og havi inntonktan samhuga við tí kristnu forkláringini um, hví hjúnabandið bert kann vera millum mann og kvinnu, er tað tann kulturella forkláringin, eg leni meg at. Ikki neyðturviliga tí hon er mest heimilað, als ikki, men kanska vetið ruddiligari.

Um fólk hava trupult við at góðtaka, at nakað kann definera per se, tá eiga tey so, sum minstakrav, siggja, at hjúnabandið sum institutið er vorðið styrkt uppígjøgnum fleiri øldir, her altíð undir kirkjun, og hervið eisini definitiðin av hesum bandi, ið aftur altíð hevur verið grundað á eina fyritreyt, og bert tí einu: at tað er eitt samband millum mann og konu. Sögan, um tú vilt, hevur uppelskað eina styrkta definering av hjúnabandinum.

At gera sum LGBT og umrøða hjúnabandið sum nakað millum “tvey fólk”, er at avhenda tað; tað er at gera tað til eitt óvanliga individualiserað fyrbrigdi, eina bourgeois institutið, sum handlar um at “vera saman”, um “kærleika”, heldur enn hvat tað var, er og eigur at vera: eitt sosialt og demokratiskt amboð at ala upp børn og skapa samfelag.